

Výstavy

Výstavy jsou přístupné v rámci programů probíhajících v prostoru digitálního planetária, případně hvězdárny.

Papírové modely kosmické techniky

Papírové modely **Petra Baldy** a **Miloše Drábka**.

📍 digitální planetárium

Historie Hvězdárny a planetária v Hradci Králové

autor: **Martin Cholasta** a **Pavel Kabrhel**

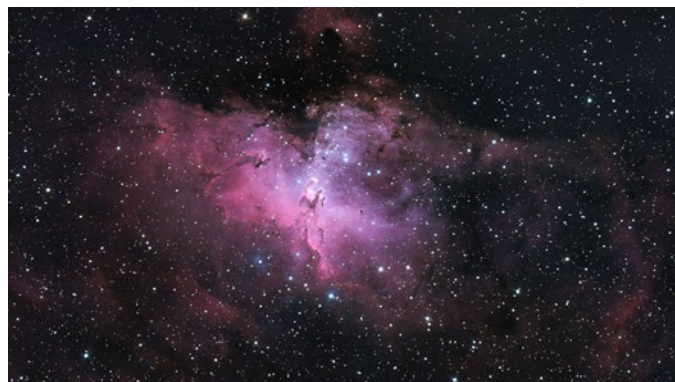
📍 hvězdárna

Světelné znečištění

autor: **Radka Pavlíková** a **Pavel Kabrhel**

📍 hvězdárna

Foto měsíce

I když léto přináší spoustu zábavy a možností pro venkovní aktivity, astronomové mají své výzvy. Focení v létě není totiž vůbec jednoduché. Pozdní západy slunce, krátké noci, teplotní turbulence, komáři, vysoká vlhkost vzduchu atd. Pokud vás ale nic z toho neodradí, naskytne se vám pohled na část oblohy, která patří mezi ty nejkrásnější. Nad hlavami dominují souhvězdí Labutě a Lyry, u jižního obzoru najdeme Štíra či Střelce. A v nich řadu pestrobarevných objektů, kterým se říká mlhoviny. Vesmírná oblaka plynu a prachu však nejsou pouze krásnou podívanou, ale i zdrojem vědeckých dat, která nám dovolí lépe pochopit strukturu a vývoj hvězd. Jedním z příkladů je Orlí mlhovina v souhvězdí Hada. Jedná se o hvězdnou porodnici. Prachoplynná struktura uvnitř mlhoviny tvořená mohutnými sloupy je totiž místem, kde se rodí nové hvězdy. A kdo ví, třeba zde vznikne i nový život...

Snímek byl pořízen technikou: Dalekohled Newton 254/1000 a astronomickou kamerou ZWO ASI 294 MC. Celková doba expozice: 227 x 30 s. **HPHK / Michal Šrejber**

Mapa noční oblohy

Mapa noční oblohy znázorňuje pozorovatelná souhvězdí 16. srpna ve 22:00 hodin SELČ na souřadnicích 50° severní šířky a 15° východní délky za ideálních podmínek (bezoblačná obloha a malé světelné znečištění). Mapa je orientována tak, že sever je nahoře.

Informace pro návštěvníky

Upozorňujeme, že z bezpečnostních důvodů není možné vstupovat do sálu digitálního planetária po začátku programu.

Večerní programy jsou obsahově zaměřeny na dospělé návštěvníky a starší školní mládež.

Změna programu vyhrazena.

🎫 Vstupné 30 až 90 Kč dle druhu programu a věku návštěvníka.

🕒 **Budova digitálního planetária se spolu s pokladnou otevírá 30 minut před začátkem programu.** Z důvodu omezeného počtu míst v sále digitálního planetária využijte k zajištění vstupenky na program vstupenkový portál města Hradce Králové HKPoint nebo Turistické informační centrum na Eliščině nábřeží. V pokladně digitálního planetária je možné zakoupit vstupenky pouze za předpokladu, že zbývají ještě z předprodeje.

🕒 **Budova hvězdárny se spolu s pokladnou otevírá 15 minut před začátkem programu.** Vstupenky na program, který probíhá pouze na hvězdárně (pozorování), lze zakoupit až na místě.

♿ Pro osoby s omezenou schopností pohybu jsou v přízemí digitálního planetária z úrovně okolní komunikace bezbariérově přístupné prostory expozice ve foyer, projekčního sálu a toalet.

👤 Všechny návštěvníky žádáme, aby dodržovali pokyny pracovníků zajišťujících program a ustanovení Návštěvního řádu. Děkujeme Vám za pochopení, toleranci a vzájemnou ohleduplnost.

👥 **Pro skupiny minimálně 20 osob nabízíme možnost realizace programu v odpoledních a večerních hodinách v pracovních dnech v době mimo pravidelné programy pro veřejnost. Více informací: 📞 495 264 087**

**HVĚZDÁRNA
A PLANETÁRIUM**
v Hradci Králové

Hvězdárna a planetárium v Hradci Králové

Zámeček 456/30, 50008 Hradec Králové

☎ +420 495 264 087 ☎ +420 495 270 959

📠 +420 737 456 777 ✉ astrohk@astrohk.cz

www.astrohk.cz

**HVĚZDÁRNA
A PLANETÁRIUM**
v Hradci Králové

MĚSÍČNÍK

červenec a srpen 2024

Program červenec a srpen

Od 1.7. do 28.7. jsou prostory hvězdárny i digitálního planetária z provozních důvodů uzavřeny. Děkujeme za pochopení.

Pondělí

Prázdninové pozorování Slunce | 10:00

Jen za jasné oblohy

 30 minut | hvězdárna

Úterý

Prázdninové pozorování Slunce | 10:00

Jen za jasné oblohy

 30 minut | hvězdárna

Středy

Prázdninové pozorování Slunce | 10:00

Jen za jasné oblohy

 30 minut | hvězdárna

Odpolední prázdninový program pro děti | 16:30 s pohádkou Oříšky – hledání dokonalé planety

pořad vhodný pro diváky ve věku od 7 let v doprovodu dospělé osoby

 90 minut | digitální planetárium

Večerní program | 19:30

s pořadem Jiné světy

 90 minut | digitální planetárium

Večerní pozorování | 21:30

Jen za jasné oblohy

 60 minut | hvězdárna

Čtvrtky

Prázdninové pozorování Slunce | 10:00

Jen za jasné oblohy

 30 minut | hvězdárna

Pátky

Prázdninové pozorování Slunce | 10:00

Jen za jasné oblohy

 30 minut | hvězdárna

Podvečerní program pro děti | 17:30 aneb planetárium pro nejmenší

pořad vhodný pro diváky ve věku od 5 do 8 let v doprovodu dospělé osoby

 60 minut | digitální planetárium

Večerní program | 19:30

s pořadem Expedition Reef

 90 minut | digitální planetárium

Večerní pozorování | 21:30

Jen za jasné oblohy

 60 minut | hvězdárna

Soboty

Pozorování Slunce | 15:00

Jen za jasné oblohy

 30 minut | hvězdárna

Odpolední program pro děti | 16:30

s pohádkou Lucie a tajemství padajících hvězd

pořad vhodný pro diváky ve věku od 8 let v doprovodu dospělé osoby

 90 minut | digitální planetárium a hvězdárna

Večerní program | 19:30

s pořadem Voyager

 90 minut | digitální planetárium

Večerní pozorování | 21:30

Jen za jasné oblohy

 60 minut | hvězdárna

Akce

Prázdninové pozorování Slunce

Na léto jsme pro vás připravili i pozorování Slunce. Bude probíhat na hvězdárně každý všední den, délka programu je cca 30 minut. Dovolujeme si upozornit, že bezoblačná obloha je nezbytným předpokladem pro její úspěšné denní i noční pozorování. I když můžeme připravit alternativní program, je lepší si počkat na dobré počasí a přijít v době, kdy si pozorování oblohy přístrojovou technikou hvězdárny opravdu užijete.

| 12. 8. 21:30

Perseidy - slzy svatého Vavřince každoroční podívaná

 hvězdárna

Perseidy, jeden z nejvýraznějších meteorických rojů roku, budou mít letos maximum 12. 8. v 15 hodin. Jedná se o pozůstatky komety 109P/Swift-Tuttle, která kolem Slunce obíhá s periodou 133 let. Při průchodu kolem Slunce kometa uvolňuje prach a drobné částice, které se rozptylují ve vesmíru. Když se Země na své dráze setkává s proudem těchto částic, dochází k jejich interakci s atmosférou, jejíž vizuální projev nazýváme meteor. Pro pozorování není nutné žádné speciální vybavení. Stačí tmavé místo s výhledem na oblohu a vaše bystré oči. Pozorování je ideální mimo rušná světla měst. Pokud ale chcete čekání na meteory zpříjemnit i pozorováním jiných objektů, budeme se na vás těšit na naší hvězdárně.

foto: HPHK / Michal Šrejber a Marek Tušíl

Zajímavosti o Perseidách

- Perseidy jsou jedním z nejstarších pozorovaných meteorických rojů. První zmínky o nich pocházejí z Číny z roku 365 př. n. l.
- V roce 1835 pozoroval belgický astronom Adolphe Quetelet „vylétající“ meteory ze souhvězdí Persea a určil tak jejich radiant.
- Rychlost meteorů Perseid při vstupu do atmosféry dosahuje až 59 km/s.
- Lidová tradice spojuje Perseidy s legendou o svatém Vavřincovi, který byl popraven 10. srpna 258 n. l. Jeho slzy, které se při pádu na zem proměnily v meteory, prý symbolizují jeho utrpení.

Kosmické události červenec

planety

Merkur nepozorovatelný
Venuše nepozorovatelná
Mars ráno nad V obzorem
Jupiter ráno nad V obzorem
Saturn ve druhé polovině noci
Uran ráno nad V obzorem
Neptun ve druhé polovině noci

Měsíc

5. 7. Měsíc v novu (23:57)
13. 7. Měsíc v první čtvrti (23:48)
21. 7. Měsíc v úplňku (11:17)
28. 7. Měsíc v poslední čtvrti (3:51)

1. 7. 18 h Měsíc v konjunkci s Marsem (Mars 3,12° jižně)
2. 7. 10 h Měsíc v konjunkci s Uranem (Uran 3,40° jižně; 2. a 3. 7. večer nad JV obzorem Měsíc, Mars, Uran a Jupiter)
3. 7. 8 h Měsíc v konjunkci s Jupiterem (Jupiter 4,44° jižně; Měsíc, Jupiter a Aldebaran ráno nízko nad VSV obzorem)
3. 7. 14 h Měsíc v konjunkci s α Tau (Aldebaran 9,48° jižně)
5. 7. 6 h Země nejdále od Slunce (152,1 milionu km)
6. 7. 1 h trpasličí planeta (1) Ceres v opozici se Sluncem (+7,3 mag)
9. 7. 12 h Měsíc v konjunkci s α Leo (Regulus 2,64° jižně; večer nízko nad Z obzorem)
10. 7. 1 h Jupiter v konjunkci s α Tau (Aldebaran 4,77° jižně)
12. 7. 9 h Měsíc v odzemí (404 400 km)
14. 7. 4 h Měsíc v konjunkci s α Vir (Spica 0,19° jižně; 13. 7. večer nad JZ obzorem)

15. 7. 15 h Mars v konjunkci s Uranem (15. a 16. 7. ráno nad V obzorem)
17. 7. 21 h Měsíc v konjunkci s α Sco (Antares)
21. 7. 9 h Mars v konjunkci s Plejádami
22. 7. 7 h Merkur v největší východní elongaci (27° od Slunce)
23. 7. 7 h trpasličí planeta (134 340) Pluto v opozici se Sluncem
24. 7. 7 h Měsíc v přízemí (364 895 km)
24. 7. 21 h Měsíc v konjunkci se Saturnem (po 23. hodině nad V obzorem)

25. 7. 16 h Měsíc v konjunkci s Neptunem
29. 7. 18 h Měsíc v konjunkci s Uranem
30. 7. 11 h Měsíc v konjunkci s Marsem (30. a 31. 7. ráno Měsíc, Mars, Jupiter, Uran, M45 a Aldebaran)
30. 7. 19 h Měsíc v konjunkci s α Tau (Aldebaran)
30. 7. 23 h Měsíc v konjunkci s Jupiterem

Kosmické události srpen

planety

Merkur nepozorovatelný
Venuše nepozorovatelná
Mars ve druhé polovině noci
Jupiter ve druhé polovině noci
Saturn po většinu noci kromě večera
Uran ve druhé polovině noci
Neptun po většinu noci kromě večera

Měsíc

4. 8. Měsíc v novu (12:13)
12. 8. Měsíc v první čtvrti (16:18)
19. 8. Měsíc v úplňku (19:25)
26. 8. Měsíc v poslední čtvrti (10:25)

3. 8. 0 h Měsíc v konjunkci s β Gem (Pollux)
4. 8. 18 h Mars v konjunkci s α Tau (Aldebaran)
9. 8. 2 h Měsíc v odzemí (405 328 km)
10. 8. 10 h Měsíc v konjunkci s α Vir (Spica; 9. a 10. 8. večer nízko nad JZ obzorem)

12. 8. 15 h maximum meteorického roje Perseid

14. 8. 6 h Měsíc v konjunkci s α Sco (Antares; 13. a 14. 8. večer nad JZ obzorem)
14. 8. 16 h Mars v konjunkci s Jupiterem (14. a 15. 8. ve druhé polovině noci na východě)
19. 8. 3 h Merkur v dolní konjunkci se Sluncem
21. 8. 5 h Měsíc v konjunkci se Saturnem
21. 8. 6 h Měsíc v přízemí (360 184 km)
21. 8. 23 h Měsíc v konjunkci s Neptunem (těsná konjunkce vysoko nad JV obzorem)
25. 8. 23 h Měsíc v konjunkci s Uranem (Měsíc a Uran v blízkosti M45)
26. 8. 23 h Měsíc v konjunkci s α Tau (Aldebaran; 26. a 27. 8. Měsíc prochází hvězdokupou Plejády a souhvězdím Býka)
27. 8. 14 h Měsíc v konjunkci s Jupiterem (ráno Měsíc, Jupiter a Mars v Býku)
27. 8. 24 h Měsíc v konjunkci s Marsem
30. 8. 5 h Měsíc v konjunkci s β Gem (Pollux; ráno vysoko nad V obzorem)

Časové údaje jsou uvedené v SEČ.

Zdroj: Rozehnal, J. aj. *Hvězdářská ročenka 2024*.